

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 17 mei 2024
(OR. en)

9774/24

LIMITE

ENER 221
ENV 503
CLIMA 197

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	De mededeling "REPowerEU": quo vadis? = Gedachtewisseling

Met het oog op de zitting van de Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie op 30 mei 2024 gaat hierbij voor de delegaties de discussienota van het voorzitterschap over bovengenoemd onderwerp.

Naar aanleiding van de niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne, hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de EU op 10 en 11 maart 2022 in Versailles een verklaring¹ aangenomen met de volgende doelstelling: zo spoedig mogelijk de afhankelijkheid van de EU van de invoer van gas, olie en steenkool uit Rusland afbouwen. Tegen de achtergrond van een ongekende energiecrisis in de EU, die in de volgende maanden de energiezekerheid van de EU drastisch zou aantasten en tot scherpe stijgingen van de energieprijzen op het hele continent zou leiden, verzochten de EU-leiders de Commissie een voorstel te doen voor een REPowerEU-plan om met name a) de algehele afhankelijkheid van de EU van fossiele brandstoffen sneller te verminderen, rekening houdend met de nationale omstandigheden en de keuzes van de lidstaten met betrekking tot hun energiemix, b) de energievoorziening en aanvoerroutes te diversifiëren, c) door te gaan met de ontwikkeling van een waterstofmarkt voor Europa, d) vaart te zetten achter de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en de vergunningsprocedures om energieprojecten sneller te kunnen uitvoeren, e) de Europese gas- en elektriciteitsinterconnecties te voltooien en te verbeteren, f) de EU-noodplanning voor voorzieningszekerheid aan te scherpen, en g) de energie-efficiëntie te verbeteren. De EU-leiders wezen ook op de noodzaak de werkzaamheden te intensiveren om a) voldoende gasopslag te waarborgen, b) de werking van de elektriciteitsmarkt te monitoren en te optimaliseren, c) gecoördineerde investeringen in energiesystemen te kanaliseren en d) de connectiviteit met de directe buurlanden van de EU te versterken.

In mei 2022 heeft de Commissie het REPowerEU-plan aangenomen², met drie kerndoelen: i) energie besparen, ii) hernieuwbare energie produceren en iii) de energievoorziening van de EU diversifiëren. Het uiteindelijke doel van het plan van de Commissie is de afhankelijkheid van de invoer van Russische fossiele brandstoffen af te bouwen tussen nu en 2027³. Het REPowerEU-plan, gestoeld op de Europese Green Deal, en de noodverordeningen van de Raad waren samen de belangrijkste instrumenten van Europa om af te stappen van Russische energie, en boden daarom een uitweg uit de crisis. In die geest voorzag het REPowerEU-plan in kortetermijnmaatregelen om het energieverbruik te verminderen, een solide langetermijnkader om de energie-efficiëntie in de periode tot 2030 te verhogen, en een versnelde productie van hernieuwbare energie om de energiezekerheid van de EU te vergroten en de economie van de EU koolstofvrij te maken. Naast de structurele maatregelen die in het kader van REPowerEU werden voorgesteld, werd ook een aantal tijdelijke en uitzonderlijke noodverordeningen vastgesteld.

¹ 20220311-versailles-declaration-nl.pdf (europa.eu)

² COM(2022) 230 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/nl/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN>.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/nl/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0650>.

Naar aanleiding van het REPowerEU-plan hebben de meeste lidstaten de invoer van gas, olie en steenkool uit Rusland fors verminderd of geleidelijk stopgezet, terwijl sommige lidstaten ook hun afhankelijkheid van splijtstof of elektriciteit uit Rusland hebben afgebouwd. In totaal is de Europese consument erin geslaagd 125,2 miljard kubieke meter gas te besparen, waarbij de vraag naar aardgas tussen augustus 2022 en maart 2024 met meer dan 18 % is gedaald. In de afgelopen twee jaar is het de EU ook gelukt ervoor te zorgen dat de gasopslaginstallaties voldoende gevuld waren voor de burgers en de industrie en om stroomuitval en stroomtekorten te voorkomen. Ter compensatie van de aanzienlijke daling van de invoer van Russisch gas (van 45 % van de totale EU-gasimport in 2021 tot 24 % in 2022 en tot 15 % in 2023), breidde de EU haar aardgaslevering door andere internationale leveranciers uit, voornamelijk Noorwegen en de VS. Het in december 2022 door de Europese Commissie opgerichte EU-energieplatform was belangrijk voor de gezamenlijke diversificatie-inspanningen van de EU. Het mechanisme voor vraagbundeling dat in april 2023 in het kader van het EU-energieplatform is ingesteld, heeft bijgedragen tot het vullen van de gasopslag in de aanloop naar de winter 2023-2024. REPowerEU heeft ook de uitrol versneld van projecten op het gebied van hernieuwbare energie en inspanningen op het gebied van energie-efficiëntie. Volgens ramingen van de industrie⁴ is de geïnstalleerde capaciteit voor wind- en zonne-energie tussen 2021 en 2023 cumulatief met 36 % toegenomen, waardoor in twee jaar tijd ongeveer 24 miljard kubieke meter gas werd bespaard. Wat de energie-efficiëntie betreft, daalde het eindenergieverbruik tot 940 megaton olie-equivalent in 2022, wat overeenkomt met een vermindering van 2,8 % ten opzichte van 2021. Verdere initiatieven zoals het EU-actieplan voor netwerken⁵, het Europees actieplan voor windenergie⁶, de EU-strategie voor zonne-energie⁷, nieuwe maatregelen inzake vergunningverlening, het handvest inzake windenergie en het handvest inzake zonne-energie, en de oprichting van de Europese coalitie voor de financiering van energie-efficiëntie ondersteunen de snelle verwezenlijking van de doelstellingen van de Europese Green Deal, omdat ze onmisbaar zijn om de transitie naar schone energie mogelijk te maken. Om de nodige investeringen te financieren, is bijna 300 miljard EUR vrijgemaakt voor de uitvoering van het REPowerEU-plan, voornamelijk via de verordening tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit⁸.

⁴ Bronnen: Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe

⁵ COM(2023) 757.

⁶ COM(2023) 669.

⁷ COM(2022) 221.

⁸ Verordening (EU) 2021/241

Nu **REPowerEU twee jaar bestaat**, heeft de Commissie in een onlangs gepubliceerd webverslag de balans opgemaakt van de uitvoering van het plan, inclusief landspecifieke factsheets, en heeft zij aanvullende concrete richtsnoeren uitgebracht, met name om de uitrol van hernieuwbare energie op het hele continent verder te versnellen en de invoer van Russische fossiele brandstoffen verder terug te dringen. Meer bepaald heeft de Commissie een reeks nieuwe en bijgewerkte aanbevelingen en richtsnoeren aangenomen om de vergunningsprocedures en veilingen voor energie uit hernieuwbare bronnen te verbeteren en te stroomlijnen.

Twee jaar na de aanneming van REPowerEU is het duidelijk dat de EU erin is geslaagd haar energiezekerheid te behouden, terwijl de invoer van Russische brandstoffen in de EU drastisch is afgenomen. Voortbouwend op de lessen uit de energiecrisis, en rekening houdend met de negatieve en soms ontwrichtende gevolgen van de energiecrisis voor Europese burgers en industrieën, zullen in de komende jaren verdere inspanningen nodig zijn om de EU en de lidstaten weerbaarder te maken tegen de inzet van energie als wapen door buitenlandse regimes, de energiezekerheid in stand te houden en te versterken, en de prijzen te stabiliseren. Bovendien zal de geringere structurele afhankelijkheid van Europa van de invoer van energie uit Rusland de Russische oorlogseconomie aanzienlijk treffen, als bewijs van de onwrikbare steun van de EU voor Oekraïne en zijn burgers.

Tegen deze achtergrond verzoekt het Belgische voorzitterschap de delegaties hun mening te geven over de volgende twee aspecten:

- 1. Welke belemmeringen ondervindt u bij het afbouwen van de invoer van energie uit Rusland, naar de geest van de Verklaring van Versailles en het daaruit voortvloeiende REPowerEU-plan?**
- 2. Welke aanvullende initiatieven moeten worden genomen om de EU en haar lidstaten te ondersteunen bij onze inspanningen om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen zo snel mogelijk af te bouwen?**